

Metódy a prostriedky špecifikácie

doc. Ing. Valentino Vranič, PhD., ÚISI FIIT STU

Skúška – riadny termín – 21. december 2011

B

Priezvisko:	
Meno:	

1b	
2b	
3b	

Skúška trvá 60 minút.

V otázkach 1–13 je len jedna možnosť správna. Vyznačte svoju odpoveď krížikom do tabuľky. Odpovede na otázky 14 a 15 píšete na čistý list, ktorý ste dostali.

	a	b	c	d	e
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					

V prípade opravy jasne vyznačte odpoveď, ktorá platí. Každá správna odpoveď má hodnotu vyznačenú v otázke. Nesprávna odpoveď, vyznačenie viac odpovedí alebo nejednoznačné vyznačenie nebude hodnotené. Postup riešenia sa pre otázky 1–13 nehodnotí. Poškodený list nebude uznaný.

1. (1 b) Jedným z mechanizmov vyjadrenia variability v modelovaní vlastností sú

- (a) body spájania
- (b) spoločné vlastnosti
- (c) podvlastnosti
- (d) koncepty
- (e) alternatívne vlastnosti

2. (1 b) Aby výraz v predikátovej časti schémy v jazyku Z vyjadroval dôsledok, musí

- (a) obsahovať len premenné s apostrofom
- (b) obsahovať aspoň jednu premennú bez apostrofu
- (c) obsahovať aspoň jednu premennú s apostrofom
- (d) obsahovať len premenné bez apostrofu
- (e) označený kľúčovým slovom post

3. (1 b) Závislosti medzi balíkmi v UML

- (a) netreba uvádzať, ak sú uvedené závislosti medzi ich prvkami
- (b) treba uvádzať, len ak majú opačný smer ako závislosti medzi ich prvkami
- (c) nie sú povolené
- (d) reflektujú závislosti medzi ich prvkami
- (e) musia mať stereotyp «package»

4. (1 b) Použitie vzťahu generalizácie-spezializácie medzi účastníkmi na modelovanie používateľských práv je

- (a) možné, ale nepostačuje
- (b) nekorektné
- (c) možné, ale nie je odporúčané
- (d) odporúčané
- (e) nevyhnutné

5. (1 b) Funkcionálna dekompozícia je pri modelovaní prípadov použitia

- (a) nevhodná
- (b) dôležitá
- (c) nepodstatná
- (d) aplikovateľná
- (e) nevyhnutná

6. (2 b) Jeden z rozdielov medzi Cockburnovou a Jacobsonovou notáciou modelovania prípadov použitia spočíva v tom, že

- (a) v jednej sa uprednostňuje väzba extend, kým v druhej väzba include
- (b) jedna podporuje alternatívne toky, kým iná nie
- (c) v jednej sa kroky čísľujú, kým v inej nie
- (d) v jednej je možná generalizácia prípadov použitia, kým v inej nie
- (e) v jednej sa body rozšírenia vyjadrujú priamo, kým v inej nie

7. (2 b) V metóde OOram

- (a) rola pozostáva z viacerých objektov
- (b) objekt môže hrať viac rolí
- (c) objekt pozostáva z viacerých rolí
- (d) objekt hrá práve jednu rolu
- (e) objekt je rola

8. (2 b) Obojsmerná závislosť medzi balíkmi je

- (a) vítaná vlastnosť
- (b) tolerovateľná pri menších balíkoch
- (c) riešiteľný problém
- (d) jav bez zvláštneho významu
- (e) neriešiteľný problém

9. (2 b) Informačný systém galérie by okrem iného mal slúžiť na evidenciu všetkých umeleckých diel v galérii. Na základe tejto požiadavky by ste na toto v jazyku Z použili

- (a) postupnosť
- (b) pole
- (c) vymenovaný typ
- (d) množinu
- (e) schému

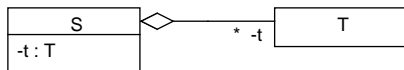
10. (2 b) Pri implementácii vzťahu extend aspektovo-orientovaným spôsobom v jazyku AspectJ je vhodné

- (a) pre rozširujúci prípad použitia použiť videnie
- (b) pre rozširujúci prípad použitia použiť medzitypovú deklaráciu
- (c) pre rozširovaný prípad použitia použiť medzitypovú deklaráciu
- (d) pre rozširovaný prípad použitia použiť ako videnie
- (e) aj pre rozširujúci, aj pre rozširovaný prípad použitia použiť videnie

11. (3 b) V diagrame na obrázku 1 treba

- (a) vypustiť atribút t alebo vzťah medzi S a T
- (b) vypustiť atribút t

- (c) vypustiť vzťah medzi S a T
- (d) zmeniť kosoštvorec na vyplnený
- (e) pridať násobnosť k atribútu t – [*]

Obr. 1: Diagram k otázke 11.

12. (3 b) Prípád použitia A je na úrovni používateľského rozhrania realizovaný formulárom $FormX$. Podobne, prípad použitia B je realizovaný formulárom $FormY$. Formulár $FormX$ obsahuje tlačidlo, ktorým je možné vyvolať formulár $FormY$. Na základe tohto sa

- (a) dá povedať, že medzi A a B je závislosť, ale nedá sa určiť jej smer
- (b) dá povedať, že B zahŕňa A
- (c) nedá povedať, či je medzi A a B nejaký vzťah
- (d) dá povedať, že B rozširuje A
- (e) dá povedať, že A zahŕňa B

13. (3 b) Grafický objekt môže byť viditeľný alebo nie, od čoho závisia ďalšie operácie nad ním. V algebraickej špecifikácii by ste túto skutočnosť modelovali

- (a) pridaním operácie $jeViditelny : Boolean$
- (b) pridaním operácie $jeViditelny : GObject \rightarrow Boolean$
- (c) pridaním aj atribútu $viditelny : Boolean$, aj operácie $jeViditelny : Boolean$
- (d) pridaním aj atribútu $viditelny : Boolean$, aj operácie $jeViditelny : GObject \rightarrow Boolean$
- (e) pridaním atribútu $viditelny : Boolean$

14. (6 b) Druh výrobku je v elektronickom obchode reprezentovaný triedou $Vyrobok$. Operácia tejto triedy

`nastavCenu(cena : Mena, zvyhodnenaCena : Mena)`

nastavuje bežnú a zvýhodnenú cenu výrobku. Zvýhodnená cena musí byť nižšia od bežnej ceny, čo je vyjadrené zodpovedajúcim ohraničením v OCL:

```

context Vyrobok :: nastavCenu(cena : Mena,
    zvyhodnenaCena : Mena) : void
pre zvyhodnenie :
    zvyhodnenaCena < cena
  
```

Obchod príležitostne predáva aj výrobky, ktoré nemajú zvýhodnenú cenu. Od triedy $Vyrobok$ je preto odvodená trieda $SpecialnyVyrobok$. Dá sa a ako dosiahnuť, aby sa na triedu $SpecialnyVyrobok$ nevzťahovalo uvedené ohraničenie? Vysvetlenie ozrejmte príkladom použitia.

15. (5 b) Komponenty C , D a E poskytujú operácie $hop()$ a $kop()$ predpísané rozhraním P . Komponenty X , Y a Z volajú operácie $hop()$ a $kop()$ a poskytujú operáciu $m()$ predpísanú rozhraním Q . Komponent W volá operáciu $m()$. Vyjadrite príslušnú štruktúru zodpovedajúcim diagramom v jazyku UML a vysvetlite ju. Dbajte o flexibilitu riešenia.

35 b

1 e

2 c

3 d

4 b

5 a

6 e

7 b

8 c

9 d

10 a

11 a

12 c

13 b

14

Uvedené ohraničenie predstavuje predpoklad operácie *nastavCenu()*. V odvodenom type je potrebné tento predpoklad vynechať, čo predstavuje jeho zoslabenie. Zoslabenie predpokladu nenarušuje vzťah typ-podtyp, takže je to možné urobiť. Príslušné ohraničenie v OCL by vyzeralo takto:

```
context SpecialnyVyrobok :: nastavCenu (
    cena : Mena,
    zvyhodnenaCena : Mena) : void
pre zvyhodnenie:
```

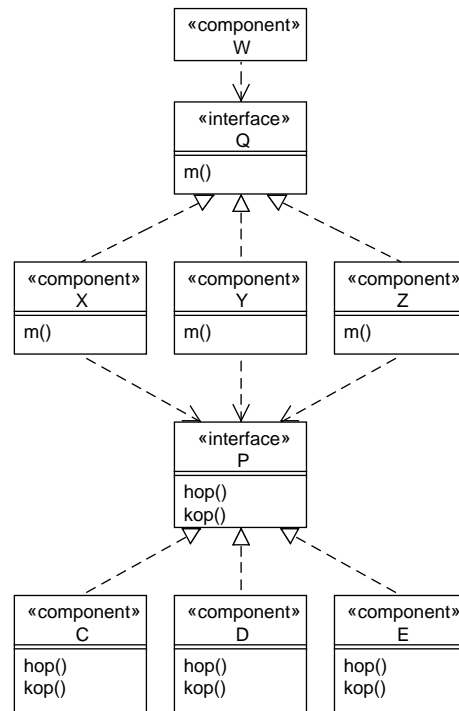
Klientskemu kódu, ktorý by napríklad pristupoval k inštanciam triedy *SpecialnyVyrobok* cez rozhranie ich nadtypu *Vyrobok* a hromadne v slučke nastavoval ceny, by takáto relaxácia predpokladu nespôsobilala problémy:

```
for (Vyrobok vyrobok : zoznamVyrobkov)
    nastavCenu(vyrobok.getCena(),
        vyrobok.getCena() * 0.9);
```

kde predpokladáme existenciu operácie *getCena()*, ktorá vracia aktuálnu cenu výrobku.

Na druhej strane, uvedené zoslabenie by spôsobilo aj to, že by v inštanciách triedy *SpecialnyVyrobok* bolo možné nastaviť vyššiu zvyhodnenú cenu než je bežná cena. Toto vlastne predstavuje zoslabenie dôsledku – hoci aj implicitného (bez vyjadrenia v OCL) – že by zvyhodnená cena mala byť nižšia než bežná cena. Klientsky kód, ktorý by napríklad počítal priemerné zvyhodnenie, by v takomto prípade dal mylný výsledok. Toto však predmetom otázky bezprostredne nebolo.

15

Komponenty C, D a E realizujú rozhranie P, ktoré predpisuje operácie *hop()* a *kop()*. Komponenty X, Y a Z používajú rozhranie P, čím nevzniká ich priama závislosť od komponentov C, D a E.

Podobne komponenty X a Y a Z realizujú rozhranie Q, ktoré predpisuje operáciu *m()*. Komponent W používa rozhranie Q, čím zase nevzniká jeho priama závislosť od komponentov X, Y a Z.